

**Základní škola, Liberec, ul.5.května 64/49,
příspěvková organizace, 460 01 Liberec 1
tel: 606 076 420, E-mail: info@zs5kveten, IČO: 65642376**

PREVENTIVNÍ PROGRAM

2018/2019

Vypracovala: Mgr. Kateřina Kaprasová
školní metodik prevence

Preventivní program 2018/2019

Základní škola Liberec, ul. 5.května 64/49

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název: : ZŠ Liberec, ul. 5.května

Sídlo: ZŠ Liberec, ul. 5.května 64/49, 460 01 Liberec 1

IČ: 65642376

ředitel školy: Mgr. Iveta Rejnartová

webové stránky:www.zs5kveten.cz

e-mail: info@zs5kveten.cz

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola je postavena v centru města na dopravní obslužnosti, její součástí jsou dvě samostatné budovy a to budova v Masarykově ulici, kde je umístěn 1. stupeň, školní družina, školní jídelna a tělocvična a budova II. stupně v ul. 5. května, kde jsou kromě kmenových učeben i odborné učebny. Škola je zajímavá z pohledu svého umístění pro rodiče, kteří pracují v centru města (obchody, banky, úřady, nemocnice). Prostory kolem školy jsou oploceny a zahrada i malé hřiště slouží k volnému pohybu žáků během přestávek i v odpoledních hodinách.

Školu navštěvují žáci především z centra a z okolí školy, někteří žáci dojíždí z různých částí Liberce či z okolních vesnic. Nedaleko se nachází ubytovna, z níž k nám dochází žáci, kteří na škole obvykle nezůstávají dlouho.

Školu nyní navštěvuje zhruba 570 žáků. Výuka probíhá v 1. - 9. ročníku, většinou ve dvou paralelních třídách. Na naší škole působí dále 5 Montessorri tříd (6 ročníků), ve kterých je okolo 25 dětí.

PREVENTIVNÍ TÝM

Na škole působí:

Výchovná poradkyně Mgr. Věra Šeborová (e-mail: seborova@zs5kveten.cz konzultační hodiny: pondělí 13,00-14,00)

- vykonává činnosti poradenské, informační a metodické

- kariérové poradenství: poskytuje informace o školách, přijímacím řízení a přihláškách na střední školy
- zajišťuje skupinové návštěvy žáků školy v informačních poradenských střediscích úřadu práce
- poradenství při problémech se zvládnutím učiva
- shromažďuje odborné zprávy a informace o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení, zajišťuje je v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů
- pomáhá vyhledávat žáky, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost, a pomáhá připravovat návrhy na další péči o tyto žáky
- připravuje podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, koordinuje poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinuje podpůrná opatření u těchto žáků
- spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou)
- předává odborné informace z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy
- poradenství při problémech ve vztazích se spolužáky, s učiteli, ale i s osobními problémy (rodina apod.)
- spolupracuje s rodiči problémových žáků, přisedící ve výchovné komisi

Školní metodička prevence Mgr. Kateřina Kaprasová (e-mail: kaprasova@zs5kveten.cz , konzultační hodiny: pondělí 13,00-14,00)

- vykonává činnosti poradenské, informační, metodické a koordinační
- koordinuje tvorbu a kontroluje realizaci preventivního programu školy
- koordinuje a participuje na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislosti, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších forem rizikového chování
- metodicky vede činnosti učitelů školy v oblasti prevence rizikového chování, zajišťuje a předává odborné informace o této problematice, koordinuje vzdělávání pedagogů školy v této oblasti
- koordinuje spolupráci školy s orgány státní správy a samosprávy, poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými a dalšími zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence rizikového chování
- shromažďuje odborné zprávy a informace o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování a zajišťuje je v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů
- vede a průběžně aktualizuje databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, pedagogicko-psychologické poradny, zdravotnická zařízení, policie, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce, organizace i jednotliví odborníci)
- poskytuje poradenské služby žákům s rizikem či projevy sociálně nežádoucího chování a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťuje péči odpovídajícího odborného pracoviště
- ve spolupráci s třídními učiteli pomáhá zachycovat varovné signály rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd
- poradenství při problémech ve vztazích se spolužáky, s učiteli, ale i s osobními problémy (rodina apod.)
- spolupracuje s rodiči problémových žáků, přisedící ve výchovné komisi

Školní speciální pedagog Mgr. Marie Bartůšková (e-mail: bartuskova@zs5kveten.cz)

- vykonává činnosti diagnostické, reedukační a intervenční činnosti
- vyhledává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- diagnostikuje speciální vzdělávací potřeby žáka (shromažďuje údaje o žákovi, včetně anamnézy osobní a rodinné), analyzuje a vyhodnocuje získané údaje
- vytyčuje hlavní problémy žáka, stanovuje individuální plán podpory v rámci školy a mimo ni (druh, rozsah, frekvenci, trvání intervenčních činností)
- zajišťuje krátkodobé i dlouhodobé individuální práce se žákem (speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, činnosti reedukační, kompenzační, stimulační), či se skupinou žáků
- participuje na vytvoření individuálního vzdělávacího plánu (v kooperaci s třídním učitelem, učitelem odborného předmětu, s vedením školy, se zákonnými zástupci žáka, se žákem a s ostatními partnery podpůrného týmu uvnitř i vně školy)
- zajišťuje speciální pomůcky a didaktické materiály
- poskytuje speciálně pedagogické poradenské intervence a služby pro žáky, zákonné zástupce a pedagogy školy
- konzultuje s pracovníky specializovaných poradenských a dalších pracovišť
- koordinuje speciálně pedagogické poradenské služby na škole
- metodicky vede pedagogy školy – specifiká výuky a možnosti žáků dle druhu a stupně zdravotního postižení, návrhy metod a forem práce se žáky, jejich zavádění do výuky, instruktáže využívání speciálních pomůcek a didaktických materiálů.
- vedení dokumentace případů a její zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů

Důležitou roli hrají i třídní učitelé, kteří shromažďují informace o žácích (osobnostní zvláštnosti, rodinné zázemí), mají přehled o vztazích ve třídě a podporují rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky, jsou garantem spolupráce mezi školou a rodiči žáků třídy.

V nejzávažnějších případech, či při dlouhotrvajících problémech, které se nepodařilo vyřešit jiným vhodným způsobem, může být svolána výchovná komise, které se účastní obvykle min. 2 členové preventivního týmu, zástupce vedení školy a třídní učitel, přizváni mohou být také zástupci OSPOD či Policie ČR (dle typu a závažnosti problému).

VNITŘNÍ INFORMAČNÍ ZDROJE

Pedagogové školy mohou využít pro zařazení preventivních témat do svých hodin či pro rozšíření svých znalostí z oborou rizikového chování a prevence odbornou a metodickou literaturu a videotéku.

Veškerá dokumentace týkající se RCH je přístupná pedagogům školy přes jejich účty na Onedrive, případně papírově v konzultační místnosti poradenského týmu.

Rodičům jsou předávány všechny důležité informace prostřednictvím žákovských knížek (také online ŽK), informačních letáků, na třídních schůzkách, e-mailem či telefonicky. Rodiče mají možnost telefonicky a e-mailem kontaktovat kteréhokoliv pracovníka školy (seznam kontaktů je na webových stránkách školy, nejdůležitější kontakty jsou uvedeny v žákovské knížce), případně si mohou domluvit schůzku v době konzultačních hodin.

Žáci jsou informováni svými třídními učiteli, důležité informace se zapisují do žákovských knížek a jsou vyvěšovány na nástěnky ve třídách. Žáci se mohou kdykoliv osobně či e-mailem obrátit na kteréhokoliv pedagoga či člena preventivního týmu. Kontakty na členy preventivního týmu jsou umístěné na nástěnkách (budova 2. stupně schodiště mezi přízemím a 1. patrem a budova 1. stupně u šaten).

Informativní nástěnky jsou umístěny na budově 2. stupně na schodišti mezi přízemím a 1. patrem a na budově 1. stupně u šaten, stěžejní informace jsou umístěny na nástěnkách před hlavním vchodem, ve vstupním vestibulu školy, v elektronické podobě pak na webových stránkách školy.

VNĚJŠÍ INFORMAČNÍ ZDROJE

Tvoří širší podpůrnou síť institucí, odborníků, informací a služeb, které pomáhají připravit, stabilizovat a rozvíjet preventivní program. Seznam nejdůležitějších viz Příloha č. 4. S kontakty také poradí kdokoliv z poradenského týmu.

ZMAPOVÁNÍ SITUACE VE ŠKOLE PRO STANOVENÍ CÍLŮ MPP

Poloha školy a skladba žáků, kde je více dětí ze sociálně slabého prostředí předurčují i rizikové chování. Od začátku školního roku 2018/2019 probíhají pravidelná šetření v šestých třídách, vždy na začátku a konci školního roku zaměřená na rozsah užívání návykových látek, postoje k drogám a znalosti o drogách, kouření, užívání alkoholu. Pokud jde o jiné formy rizikového chování, situace je podobná jako v případě užívání drog.

Třídní učitelé provádí od 4. ročníku výše vždy dvě ankety v daném školním roce, zaměřené na vnímání žáků klimatu školy a volnočasové aktivity žáků. Úroveň rizikového chování žáků na škole je zjišťován průběžně, prací třídních učitelů a učitelů, připomínkami dětí – dětský parlament. Na zjišťování rizikového chování žáků se velkou měrou podílí učitelé, třídní učitelé i členové poradenského týmu..

Ve škole se vyskytují experimenty s kouřením cigaret. Z dotazníkových šetření je patrné, že děti z vyšších ročníků, kterým rodiče dovolí návštěvy diskotéky, mimo školu kouří cigarety a konzumují alkohol. Z výsledků rovněž vyplývá, že někteří naši žáci experimentují s marihuanou. Jsou zaznamenány projevy vandalizmu, agrese a vulgárního chování žáků.

Ze zkušeností třídních i netřídních učitelů vyplývá, že žáci (rodiče) mají problém se záškoláctvím a podezřelými absencemi.

Žáci mají možnost se obrátit se svým problémem na jakéhokoliv pedagoga ve škole, buď přímo, nebo prostřednictvím e-mailových kontaktů uvedených na webových stránkách školy, případně anonymně pomocí schránky důvěry. S žáky o všech tématech otevřeně hovoříme, přihlížíme k jejich názorům a snažíme se vytvářet takovou atmosféru, aby se žáci bez jakýchkoliv ostychů a strachu se svými obavami nebo problémy svěřili. Nejčastěji si stěžují na vztahy ve třídě (pomluvy, ostrakismus), ničení osobních věcí spolužáky, neprospěch v učení, mnozí také na obtížnou rodinnou situaci.

Z diskusí a rozhovorů v rámci třídních schůzek či konzultačních hodin vyplývá, že zákonní zástupci nejčastěji se svými dětmi řeší problémy týkající se chování žáků vůči sobě (ve škole, ve volném čase, na sociálních sítích) a prospěch; méně pak spolu hovoří o jiných tématech z oblasti RCH. Na tato témata obvykle hovoří, až když se jich samotných nebo někoho z blízkého okolí nějakým způsobem týkají. V případě, že dítě prochází nějakým kritickým obdobím, řeší psychologické problémy apod., obrací se zákonní zástupci na třídní učitele nebo rovnou na členy poradenského týmu, případně řeší situaci konzultací s odborníky mimo školu (např. PPP apod.)

VYHODNOCENÍ MPP 2017/2018

Ve školním roce 2017/2018 se podařilo naplňovat námi stanovené dlouhodobé cíle. Pokračujeme ve spolupráci s rodiči (především těmi ochotnými), se SRPŠ, uspořádali jsme několik tradičních akcí určených nejen žákům, ale také jejich rodičům (jarmark, klíčování, sbírka pro dětský domov..), kteří se podílejí i na přípravách, daří se nám zapojovat také rodiče nově příchozích žáků.

Krátkodobé cíle se nám podařilo všechny alespoň částečně naplnit.

Poradenský tým v tomto školním pracoval poprvé ve složení výchovná poradkyně, školní speciální pedagog a metodička prevence. Celý tým odvedl dobrou práci. Podařilo se nám nastavit pravidelná setkávání poradenského týmu, i když předávání informací občas vázne, zvláště pak mezi prvním a druhým stupněm. Několikrát se podařilo uskutečnit setkání s třídními učiteli. Třídní učitelé si vybírali z nabídky preventivních programů Policie ČR, městské policie, Majáku o.p.s., Advaity. Měli za úkol vybrat program prevence tak, aby reagoval na problémy konkrétní třídy. V pátých třídách se uskutečnil program pro zlepšení klimatu ve třídě (obě třídy se vyrovnávali s problémovým žákem). Program vedlo SVP Čáp. V těchto třídách se uskutečnilo i mnoho setkání třídy, metodika prevence a speciálního pedagoga k harmonizaci kolektivu.

Ve čtvrtých třídách proběhl program o kouření vedený metodikem prevence v časové dotaci 2. hodiny.

Podařilo se také ve spolupráci s třídními učiteli a poradenského týmu vyplnit výkaz preventivních aktivit.

Ve školním roce 2017/2018 proběhlo 12 výchovných komisí. Ve velké většině se jednalo o problémové docházce, neplnění školních povinností a problémech s chováním vůči spolužákům.

Učitelé po komplexních programech vyplňovali dotazníky, které na konci školního roku vyhodnotila školní metodička prevence – informace posloužily jednak poskytovateli programů, Majáku o.p.s., jako zpětná vazba, ale především metodičce prevence a třídním učitelům, a byly zdrojem cenných informací a námětů nejen do komplexního programu, ale především do vyučovacích hodin.

Podpořili jsme žáky při utváření správných postojů a hodnot také začleněním témat primární prevence do výuky, uspořádáním besed různých organizací, a pokračovali jsme ve spolupráci s Majákem, o.p.s., který dlouhodobě pracuje s našimi žáky při komplexních programech primární prevence.

Žákům I. i II. stupně byla nabídnuta široká škála volnočasových aktivit.

I v tomto školním roce jsme řešili především různé formy nevhodného chování mezi spolužáky navzájem (pomluvy, ostrakismus, verbální i fyzická agrese), špatné vztahy v kolektivu několika tříd, záškoláctví (a to i opakované) a pár případů vandalismu (ničení školního majetku – zařízení na WC a ve třídách), jeden výskyt a užití alkoholu na půdě školy, poruchu příjmu potravy a dva případy sebepoškozování. Při řešení spolupracovali třídní učitelé, vedení školy, speciální pedagog, výchovná poradkyně a metodička prevence dle závažnosti dané situace.

Na konci školního roku jsme byli požádáni okresní metodičkou, abychom vyplnili informace do Systému výkaznictví preventivních aktivit, který byl vytvořen týmem pracovníků Kliniky adiktologie 1. LF UK v roce 2015 a nyní je plošně zaváděn do praxe ve spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání, za podpory MŠMT. Jedná se o nástroj pro shromažďování a evidenci optimálního objemu informací o činnostech v oblasti školské PPRCH.

CÍLE MPP

A) DLOUHODOBÉ

Chceme, aby škola byla místem, kde se dítě sžívá s kolektivem, navazuje přátelství, učí se vycházet s lidmi, ctít autoritu a vážit si sám sebe. Zároveň bychom chtěli, aby se také rodiče obraceli na školu s důvěrou a aby se spolupráce školy se zákonnými zástupci prohloubila.

Škola usiluje o to, aby žáci během povinné školní docházky získali kvalitní základy moderního, všeobecného vzdělání. Zároveň jim chceme poskytnout ucelený náhled na svět a na jejich místo v něm. Kromě vzdělávání v daných vzdělávacích oblastech proto program myslí na vzdělávání v oblasti mravní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu, výchovy ke sportu a ochrany životního prostředí. Považujeme za nutné vést žáky ke schopnosti kulturního a estetického prožitku i k zájmu o věci veřejné.

Osobní příklad každého učitele zvlášť a pedagogického sboru jako celku považujeme za důležitý výchovný prostředek.

B) KRÁTKODOBÉ

Budeme udržovat užší spolupráci s rodiči, vytvoříme pravidla pro efektivní komunikaci a pro dosažení vyšší otevřenosti školy, maximálně využijeme potenciálu rodičů pro chod školy. Plánujeme tedy mimo jiné pokračovat v tripartitních třídních schůzkách a akcích pro rodiče a žáky, které se osvědčily.

Z hlediska četnosti výskytu RCH na škole se i nadále budeme zaměřovat na záškoláctví. Pokusíme se připravit informační leták pro rodiče, na němž jim připomeneme základní informace k omlouvání absence žáků, nejčastější omyly při omlouvání absence a upozorníme na rizika spojená s podporováním nebo přezíráním záškoláctví. Cílem bude ve shodě s rodiči postupovat jednotně při uvolňování a omlouvání absence žáků.

Dále se zaměříme na projevy agresivního chování, na vztahy ve třídě, a to především v nově vzniklých kolektivech (tj. v 1. a 6. třídách) a v problémových třídách, v nichž bude spolu s třídními učiteli řešit situaci školní speciální pedagog.

Z hlediska bezpečnosti žáků při pohybu ve školních prostorech během přestávek budeme opakovaně apelovat na důsledné dodržování školního řádu, pedagogové budou jednotně postihovat kázeňské přestupky, rovněž budou častěji kontrolovat místa, která označili opakovaně jako riziková, tj. WC, třídy a chodby.

Postupně během roku budeme doplňovat podrobnější dokumentaci týkající se problematiky primární prevence a rizikového chování. A to především krizové plány k dalším formám rizikového chování. Dále budeme pokračovat i tento školní rok ve vyplňování Systému výkaznictví, nejlépe průběžně celý rok.

Budeme pokračovat v nastaveném systému vyplňování dotazníků žáky a pedagogy po komplexních programech primární prevence, jelikož se potvrdilo, že jsou spolu se zápisy z programů zdrojem mnoha důležitých informací nejen o programech samotných, ale také o tématech, která žáky zajímají, nebo o nichž by chtěli vědět více.

I nadále budeme pracovat s problémovými žáky a jejich rodiči, zaměříme se především na spolupráci s ochotnými rodiči.

HARMONOGRAM AKTIVIT PRIMÁRNÍ PREVENCE 2018/2019

PRO ŽÁKY

a) nspecifická primární prevence

- soubor pravidel zajišťující vyšší standard bezpečnosti ve vztahu k rizikovému chování: Školní řád (pravidla pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví tělesného i duševního, opatření k posílení kázně a školní desatero, které krátce a jasně shrnuje a vysvětluje nastavení hodnot, norem, které ve škole vyznáváme)

- nabídka volnočasových aktivit (viz Příloha k MPP č. 5)

Harmonizační kurz pro 6. třídy

Lyžařský kurz (7. třídy)

Noc s Andersenem

- akce pořádané školou pro rodiče a jejich děti:

Klíčování- uvedení prvňáčků do života školy

Vánoční a velikonoční dílničky

MDD

Den otevřených dveří

Tripartitní schůzky

Sbírky

- akce pořádané školou a rodiči pro děti, rodiče a pedagogy:

- akce pořádané školou a dětmi pro rodiče a spolužáky

Besídky pro rodiče

Rozloučení s žáky 9. tříd

- třídní výlety (červen), sportovní akce a kurzy, kulturní pořady a programy, vědomostní soutěže, olympiády

b) specifická primární prevence

• všeobecná

- začlenění témat primární prevence do ŠVP školy (viz Příloha k MPP č. 7)

- akreditované komplexní preventivní programy společnosti Maják, o.p.s.

3. AB

4. AB

5. ABC

6. AB

8. AB

9. A

Montesori třídy:

Besedy s policií ČR

1.AB

2.AB

3. AB

4. AB

5. ABC

6. AB

8. AB

9. A

Montesori třídy:

- jednorázové programy, akce, besedy:

6. AB - MUDr. M. Šípková: Proč je lepší nekouřit?,
návštěva Úřadu práce

- další:

4.AB - dopravní výchova na Dopravním hřišti

- **selektivní**

hodiny v problematických kolektivech vedené speciálním pedagogem (posilování pozitivních vztahů ve třídě, spolupráce apod.)

6.AB - harmonizační kurz

- **indikovaná**

náplň práce speciálního školního pedagoga dle zakázek od zákonných zástupců atd.

PRO PEDAGOGY

- metodické vedení v oblasti prevence rizikového chování, předávání odborných informací o této problematice, přístup k dokumentaci školy týkající se této oblasti

- dostupnost odborné literatury, pomůcek, metodických listů, dotazníků

- vzdělávání pedagogů školy v oblasti prevence rizikového chování

- akce pořádané školou a rodiči pro děti, rodiče a pedagogy

PRO ZÁKONNÉ ZÁSTUPCE

Informační servis:

- pravidelné schůzky vedení školy se SRPŠ

- pravidelné schůzky Rady školy
- třídní schůzky 4x ročně (1x tripartitní)
- předávání všech důležitých informací prostřednictvím žákovských knížek (také online ŽK), informačních letáků, e-mailem, telefonicky, na webových stránkách školy, nástěnky ve škole (vstupní hala)
- konzultační hodiny s pedagogy

Aktivní formy spolupráce se zákonnými zástupci:

- třídní učitelé v kontaktu se zákonnými zástupci
- dostupnost poradenského týmu
- akce pořádané školou pro rodiče a jejich děti:

Vánoční a velikonoční dílničky

- akce pořádané školou a rodiči pro děti, rodiče a pedagogy:

- akce pořádané školou a dětmi pro rodiče a spolužáky

Odborná pomoc rodičům:

- konzultační hodiny s pedagogy a členy poradenského týmu
- schůzka s rodiči budoucích prvňáků

Vypracovala: Mgr. Kateřina Kaprasová, školní metodik prevence

Schválila: Mgr. Iveta Rejnartová,

Vyučující seznámeni na pedagogické radě konané dne:

Přílohy MPP

Příloha MPP č. 1: Legislativní normy a podklady týkající se PP RCH

Příloha MPP č. 2: Krizový plán školy - šikana

Příloha MPP č. 3: Krizový plán školy - intoxikace žáka

Příloha MPP č. 4: Krizový plán školy - krádež

Příloha MPP č. 5: Krizový plán školy – vandalismus

Příloha MPP č. 6: Krizový plán školy – krizový plán pro řešení zátěžových situací vzniklých na základě problémového chování žáka (skupiny žáků)

Příloha MPP č. 7: Krizový plán školy – kyberšikana

Příloha MPP č. 8: Vnější zdroje - Organizace a služby poskytujících odbornou pomoc

Příloha MPP č. 9: Volnočasové aktivity ve škole a mimo školu

Příloha MPP č. 10: Seznam odborné literatury, her a filmotéky k tématu primární prevence, rizikové chování atd.

Příloha MPP č. 11: Začlenění témat primární prevence do ŠVP školy dle tématu a ročníku

Příloha MPP č. 1: **LEGISLATIVNÍ NORMY A PODKLADY TÝKAJÍCÍ SE PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ**

Metodické dokumenty (doporučení a pokyny)

Obsahuje metodická doporučení a metodické pokyny v oblasti primární prevence rizikového chování schválená vedením MŠMT:

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016) a Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28) a "Pomůcku k nově zakotveným právům a povinnostem pedagogických pracovníků". Dne 20. 12. 2017 projednala porada vedení MŠMT aktualizované přílohy Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 21291/2010-28: přílohu č. 7 – Kyberšikana, přílohu č. 10 – Vandalismus a přílohu č. 11 – Záškoláctví (viz příloha).

Strategie a koncepce MŠMT

Obsahuje Národní strategii primární prevence MŠMT na období 2013-18

Strategie

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 - 2018

<http://www.msmt.cz/file/28077>

Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018

<http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/narodni-strategie-protidrogove-politiky-na-obdobi-2010-az-2018-99404/>

Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020

<http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>

Akční plán prevence domácího násilí a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018

<http://www.vlada.cz/cz/-130347/>

Koncepce prevence kriminality Libereckého kraje na období 2012 až 2016

<http://kancelar-hejtmana.kraj-lbc.cz/page17/prevence-kriminality>

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Libereckého kraje na období 2014 - 2017 (zahrnuje i oblast protidrogové politiky)

<http://odbor-socialni.kraj-lbc.cz/page1971>

Metodické pokyny

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (Čj.: 21291/2010-28) - včetně nových příloh

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (2016)

<http://www.msmt.cz/file/38988/>

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, (Čj.: 25 884/2003-24)

Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, (Čj.: 14 423/99-22)

<http://www.pedagogicke.info/2009/10/metodicky-pokyn-msmt-k-vychove-proti.html>

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, (Čj.: 10 194/2002-14)

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicky-pokyn-ministerstva-skolstvi-mladeze-a-telovychovy-k-jednotnemu-postupu-pri-uvolnovani-a-omlouvani-zaku-z-vyucovani-prevenci-a-postihu-zaskolactvi-predkladaci-zprava-a-text-pokynu>

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních, (Čj.: 29 159/2001-26)

<http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=50808&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>

Vyhlášky

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-72-2005-sb-1?highlightWords=72%2F2005>

Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadanými

<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-73-2005-sb-1>

Zákony

Novela zákona č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím (účinnost od 1.ledna 2007)

Další zákony:

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí

Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě

Zákon č. 132/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině

Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

VYSVĚTLIVKY ZKRATEK:

P = pedagog/ové
TU = třídní učitel
ŠMP = školní metodik prevence
VP = výchovný poradce
ŠSP = školní speciální pedagog
ŘŠ= ředitelka školy
VŠ= vedení školy (zástupci ředitele)

Příloha k MPP č. 2: **KRIZOVÝ PLÁN - ŠIKANÁ**

Schéma 1: Základní scénář pro počáteční šikanu s běžnou formou

1. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany

P: pozorují, shromažďují info a předávají TU: sepisuje info, odhaduje závažnost, informuje VP/ŠMP: informuje ředitele školy, spolu s TU stanoví formu šikany

2. Rozhovor s informátory a oběťmi

TU + VP/ŠMP, nebo VP + ŠMP: vedou rozhovor dle domluveného scénáře (hl. mluvčí, zapisovač - případné doplňující ot.), zapisují do formuláře - pohovor se žáky

3. Nalezení vhodných svědků

TU + VP/ŠMP, nebo VP + ŠMP: sepiší hlavní svědky, domluví se, kdy budou vést rozhovory, případně informují P o nepřítomnosti svědků v hodinách

4. Individuální rozhovory se svědky

TU + VP/ŠMP, nebo VP + ŠMP: vedou rozhovor dle domluveného scénáře (hl. mluvčí, zapisovač - případné doplňující ot.), zapisují do formuláře - pohovor se žáky

5. Ochrana oběti

TU + VP/ŠMP, nebo VP + ŠMP: domluví, jak budou chránit, informují ostatní P školy (na mimořádné schůzce, individuálně)

TU: informuje rodiče oběti

6. Předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru

a) Rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)

TU + VP/ŠMP, nebo VP + ŠMP: vedou rozhovor dle domluveného scénáře (hl. mluvčí, zapisovač - případné doplňující ot.), zapisují do formuláře - pohovor se žáky

b) Rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)

TU + VP/ŠMP, nebo VP + ŠMP: vedou rozhovor dle domluveného scénáře (hl. mluvčí, zapisovač - případné doplňující ot.), zapisují do formuláře - pohovor se žáky

7. Realizace vhodné metody

a) Metoda usmíření

TU + VP/ŠMP, nebo VP + ŠMP: vedou rozhovor dle domluveného scénáře (hl. mluvčí, zapisovač - případné doplňující ot.), zapisují do formuláře - pohovor se žáky

TU: informuje rodiče agresorů, oběti

b) Metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor) nebo (výchovná komise)

TU: informuje rodiče, TU + ředitel: výzva rodičům ke schůzce ve škole, VP/ŠMP: oslovení OSPOD (dle závažnosti, předešlému problémovému chování agresorů)

TU + VP/ŠMP + ředitel + OSPOD: vedou rozhovor dle domluveného scénáře (hl. mluvčí, mluvčí, zapisovač do formuláře - pohovor s rodiči / výchovná komise)

8. Třídní hodina

a) Efekt metody usmíření

TU + (ŠMP/VP): vede třídní hodinu, informuje

b) Oznámení potrestání agresorů

TU + (ŠMP/VP) + ředitel: ředitel informuje

9. Rozhovor s rodiči oběti

TU + (ŠMP/VP): vede rozhovor, zapisuje do formuláře - pohovor se zákonnými zástupci

10. Třídní schůzka

TU + (ŠMP/VP): informuje zákonné zástupce ostatních žáků ve třídě, zapisuje do sešitu z třídních schůzek

11. Práce s celou třídou

TU + ŠMP/VP/ŠP/ŠSP

Schéma 2: **Základní krizový scénář pro výbuch skupinového násilí**, např.: lynčování

První (alarmující) kroky pomoci

1. Zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany

P

2. Bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí

P: bezprostředně chrání oběť, odděluje oběť od agresorů

Příprava podmínek pro vyšetřování

3. Zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy

4. Zabránění domluvě na křivé výpovědi

5. Pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)

P: osloví další nejbližší P na patře/ v kabinetě, jednoho z nich pověří informováním ředitele (případně informace sekretáře: přivolá lékaře), další P vyzve k rozdělení agresorů a pověří dohledem nad agresory, případně pověří ošetřením oběti do příjezdu lékaře
ředitel osloví a informuje ŠMP+VP+ŠP+ŠSP

6. Oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování,
informace rodičům

ŠMP+VP+ŠP+ŠSP: rozdělení role: navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům
ředitel: oznámení na policii, ve spolupráci se ŠMP/VP/ŠP/ŠSP kontaktují OSPOD

Vyšetřování

7. Rozhovor s obětí a informátory

8. Nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků

9. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky

10. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory

ŠMP/VP/ŠP/ŠSP (vede záznamy do formulářů - pohovor se žáky) + specialista

Léčba

11. Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

TU + specialista + (ŠMP/VP/ŠP/ŠSP)

Příloha k MPP č. 3: **KRIZOVÝ PLÁN - INTOXIKACE ŽÁKA (alkohol, návykové látky)**

1. Žák je P přistižen při konzumaci NL v prostorách školy / v době školního vyučování

P: přivolá další P (min. jednoho!), společně (s použitím ochranných pomůcek) odeberou NL žákovi a zabrání mu v další konzumaci

2.

Žák je ohrožen na zdraví a životě

jeden z P: informuje ředitele a pověří sekretářku přivoláním lékaře

ředitel: informuje Policii ČR, povolá ŠMP/VP: provede krátký písemný záznam o události spolu s P viz výše

povolání lékaře rozhodne o dalším postupu

Sepsání stručného záznamu s vyjádřením žáka

P: dovedou žáka do ředitelny a předají zabavenou NL řediteli

ředitel: povolá ŠMP/VP, sepiší stručný záznam (užívání NL je porušením školního řádu) s vyjádřením žáka

3.

Žák není schopen pokračovat ve vyučování

ředitel: vyzve ihned zákonného zástupce nezletilého žáka a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl (není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole), dohledem nad žákem pověří sekretářku či ŠMP/VP

! nedostupný zákonný zástupce/odmítá vyzvednutí dítěte: ředitel vyzve OSPOD a vyčká jeho pokynů (škola může vyžadovat od OSPOD pomoc) !

Žák je schopen pokračovat ve vyučování

ředitel: vyzve ihned zákonného zástupce nezletilého žáka, ŠMP/VP odvede žáka do třídy

zákonný zástupce: má právo se písemně vyjádřit k této skutečnosti a postupu školy

! nedostupný zákonný zástupce: ředitel vyzve OSPOD a vyčká jeho pokynů (škola může vyžadovat od OSPOD pomoc) !

4. Žák / zákonný zástupce má zájem o informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace

ŠMP/VP: informuje, předá kontakty

Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem NL (tj. nelze prokázat žákovi intoxikaci ve škole)

Identifikace a ukládání látek

Obdrží-li nebo zjistí-li pedagog podezřelou látku a je podezření, že se jedná o drogu, v přítomnosti **dalšího člena pedagogického sboru** uloží tuto látku do obálky. Na obálku vypíše datum, čas a místo zajištění látky. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a uschová ji do školního trezoru. Poté je bezodkladně třeba vyrozumět Policii ČR. Ta provede další úkony ke zjištění o jakou látku se jedná. Identifikaci provede vždy policie, v žádném případě pedagog a to ani chemik.

Pokud je zajištěna podezřelá látka u dítěte, které jeví známky otravy, předá se látka (stejným způsobem uložená) přivolanému lékaři. Usnadní to další léčbu, protože u řady látek jsou známy účinné protijedy. Další postup týkající se identifikace látky zajistí ošetřující lékař ve spolupráci s Policií ČR.

Příloha k MPP č. 4: **KRIZOVÝ PLÁN – KRÁDEŽ**

1. Pořídí záznam na základě výpovědi poškozeného -TU+VP/ŠMP.
2. Věc předat orgánům činným v trestním řízení (ohlásit na místní nebo obvodní oddělení Policie ČR) -ŘŠ, nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost-ŘŠ/VP/ŠMP/.
3. V případě, že je znám pachatel, je třeba nahlásit věc orgánu sociálně-právní ochrany (byl-li pachatel mladší 18 let) a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

Příloha k MPP č. 5: KRIZOVÝ PLÁN – VANDALISMUS

1. Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka -TU+VP/ŠMP..
2. V případě, že viníka škola zná, může na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody -ŘŠ.
3. V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

Příloha k MPP č. 6: KRIZOVÝ PLÁN – KRIZOVÝ PLÁN PRO ŘEŠENÍ ZÁTĚŽOVÝCH SITUACÍ VZNIKLÝCH NA ZÁKLADĚ PROBLÉMOVÉHO CHOVÁNÍ ŽÁKA (SKUPINY ŽÁKŮ)

Přehled realizovaných opatření v kritických situacích:

- 1 **Dohled dospělé osoby nad žákem (skupinou žáků), spolupráce pedagogů a školního poradenského pracoviště, lékaře, policie**
 - ❖ Pedagogové školy jsou seznámeni se zvláštním režimem, který pobyt problémového žáka (žáků) ve škole vyžaduje.
 - ❖ Nad žákem.... je vykonáván dohled během výuky, o přestávkách, při přesunech po chodbách, během převlékání v šatně.....
 - ❖ Pedagogové si pravidelně vyměňují informace o situaci v ... ročníku, který problémový žák navštěvuje. Spolupracují se školním metodikem prevence rizikového chování, výchovným poradcem a s vedením školy.

- 2 **Předcházení krizovým situacím**
 - ❖ Problémový žák může v případě pocitu očekávání „nezvládnutí situace“ opustit na vlastní žádost učebnu, ještě před tím, než vyvolá konflikt. (Bude pod dohledem učitele, asistenta pedagoga...).
 - ❖ V případě vzniku vážného konfliktu ve třídě problémový žák odchází pod dohledem dospělé osoby mimo učebnu do prázdné místnosti, kde se uklidní.....Po uklidnění je veden k náhledu na své jednání, motivován ke spolupráci s dospělými a případně připraven k přijetí opatření.
 - ❖ Pokud nedojde ke zklidnění negativních emocí (zlepšení psychického stavu) a žák nebude schopen spolupracovat, vedení školy vyrozumí zákonného zástupce, aby si žáka ze školy odvedl.
 - ❖ Jestliže nebude možno zákonného zástupce kontaktovat a jednání žáka bude ohrožující pro něho samotného, nebo jeho okolí, vedení školy přivolá RZS, PČR (dle situace a potřeb).
 - ❖ Školní metodik prevence projedná s žákem a zákonnými zástupci možnost individuální terapie např. ve Středisku výchovné péče Čáp, v PPP, konzultace u klinického psychologa, psychiatra (dle aktuálních potřeb).

- 3 **Řešení krizových situací**
 - ❖ Pedagog, který bude svědkem krizové situace spojené s agresí (verbálním, či fyzickým napadením), zneužitím návykových látek, nebo psychickou dekompenzací...), zabrání ve spolupráci s ostatními pracovníky v pokračování násilí
 - ❖ V případě nutnosti poskytne první pomoc jednotlivci, či skupině a ihned informuje vedení školy.
 - ❖ Vedení školy (v případě potřeby) přivolá RZS, PČR a vyrozumí zákonné zástupce, kurátorské oddělení OSPOD (dle aktuální situace).
 - ❖ Problémový žák (skupina žáků) bude oddělen (oddělena) od třídního kolektivu (sborovna, knihovna, prázdná učebna, kabinet, tělocvična...) a bude do doby poskytnutí odborné pomoci pod dohledem dospělé osoby (dospělých osob).

- 4 **Další opatření**

- ❖ Krizová situace bude následně pedagogy a školním metodikem prevence rizikového chování vyšetřena a zaprotokolována.
- ❖ Ředitel školy bude o závažných projevech chování nezletilého, problémového žáka (skupiny žáků) neprodleně informovat oddělení OSPOD Liberec.
- ❖ Při zhoršení situace bude školní metodik prevence rizikového chování konzultovat další postup s metodičkou prevence rizikového chování PPP Liberec, případně s dalšími odborníky.
- ❖ Podezření na spáchání trestného činu oznámí vedení školy ihned Policii ČR.
- ❖ O všech vážných problematických situacích, které pedagogové školy v souvislosti s chováním žáka (žáků) zaznamenají, budou neprodleně informováni zákonní zástupci.

STRUČNÝ PŘEHLED ŘEŠENÍ KRIZOVÉ SITUACE:

- 1 ZAMEZIT PROBLÉMOVÉMU ŽÁKOVI (SKUPINĚ) V OHROŽUJÍCÍM JEDNÁNÍ**
- 2 PROBLÉMOVÉHO ŽÁKA (SKUPINU) IZOLOVAT OD TŘÍDNÍHO KOLEKTIVU**
- 3 POSKYTNOUT PRVNÍ POMOC (v případě potřeby)**
- 4 ZAJISTIT BEZPEČÍ PRO OHROŽENÉHO ŽÁKA (OHROŽENÉ ŽÁKY)**
- 5 ZAJISTIT DOHLED NAD PROBLÉMOVÝM ŽÁKEM (PROBLÉMOVÝMI ŽÁKY)**
- 6 INFORMOVAT VEDENÍ ŠKOLY**
- 7 VOLAT RZS, PČR (v případě potřeby)**
- 8 UVĚDOMIT ZÁKONNÉ ZÁSTUPCE (požadovat vyzvednutí žáka (žáků) ze školy)**
- 9 VYŠETŘIT INCIDENT**
- 10 REALIZOVAT DALŠÍ POTŘEBNÁ OPATŘENÍ**

Příloha k MPP č. 7: KRIZOVÝ PLÁN – KYBERŠIKANÁ

1. Zajistit ochranu oběti (TU+VP/ŠMP)

Kontakt operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu...atd.

2. Zajistit dostupné důkazy s podporou IT kolegy (TU+VP/ŠMP)

3. Důkladně vyšetřit a žádat odb. pomoc (VP/ŠMP)

Vyšetřit všechny souvislosti se zjištěným incidentem. Zajistit si podporu a pomoc externího pracovníka (IT expert, PPP, policie,...). Kontaktovat a spolupracovat s MySpace, Facebookem, nebo jakýmkoli jiným webovým prostředím, kde ke kyberšikaně došlo.

4. Opatření

Zvolit takové opatření a řešení, které je odpovídající závažnosti prohřešku a důsledkům, které agresor způsobil. (TU+VP/ŠMP+VŠ)

5. Informovat a poučit rodiče (TU+VP/ŠMP+VŠ)

Informovat rodiče oběti i rodiče kyberagresora. Postup a zásady sdělování informací jsou stejné jako u „klasické šikany“ (např. NE konfrontace oběti a agresora).

Poučit rodiče o tom, koho mohou (je vhodné) kontaktovat (Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce atd.). Některé případy kyberšikany nespadají do kompetence školy.

6. Žádat konečný verdikt a informace (VP/ŠMP+VŠ)

Při zapojení a následně celém prošetření případu trvat na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí (PČR, OSPOD, ...) a dalších subjektů (rodiče).

7. Postihy (VP/ŠMP+VŠ)

Při postizích agresorů postupovat v souladu se Školním řádem a krizovým plánem.

8. Preventivní opatření (P)

projektové dny, hraní rolí, posilování dobrých vztahů

Příloha k MPP. č. 8: VNĚJŠÍ ZDROJE - ORGANIZACE A SLUŽBY POSKYTUJÍCÍ ODBORNOU POMOC

<p>Odbor sociální péče Magistrátu města Liberec Bc. Jana Špringlová – vedoucí Oddělení sociálně – právní ochrany dětí springlova.jana@magistrat.liberec.cz Věra Mašinová - vedoucí Oddělení kurátorské činnosti (masinova.vera@magistrat.liberec.cz)</p>	<p>Pedagogicko-psychologická poradna Liberec Truhlářská 3, 460 01 Liberec 2 482 710 517 pppliberec@volny.cz, www.pppliberec.cz Mgr. Jana Hlavová PhDr. Anna Jirsáková - okresní metodik prevence (jirsakova@pppliberec.cz)</p>	<p>Krajský úřad LK - Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu dana.splichalova@kraj-lbc.cz (sekretariát) krajský školský koordinátor: Odbor sociálních věcí Mgr. Jana Hauzerová - krajský protidrogový koordinátor jana.hauzerova@kraj-lbc.cz</p>
<p>SVP Čáp Liberec Na Výšinách 451/9, 460 05 Liberec 5 482 750 807 svp_lbc@centrum.cz, www.svp-lbc.cz</p>	<p>Zdravotní ústav se sídlem v Liberci U Sila 1139, 463 11 Liberec 482 411 628, 732 926 877 www.zulib.cz</p>	<p>Linka důvěry Liberec 485 177 177, 485 106 464 www.linka-duvery.cz</p>
<p>Centrum ambulantních služeb Advaita Falberova 123, Liberec 5 482 750 607 www.advaitaliberec.cz</p>	<p>Centrum intervenčních a psychosociálních služeb Libereckého kraje, p. o. http://www.cipslk.cz/ Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Dvorská 445, Liberec 5 - Králův Háj, 460 05 485 108 866, 485 103 190, 606 167 312 http://www.rpliberec.cz/</p>	<p>Dětské psychiatrické oddělení při Krajské nemocnici Liberec Školní 430, Liberec 485 101 102 MUDr. Jana Prouzová- primářka jana.prouzova@nemlib.cz PhDr. Jitka Havlová - psycholog jitka.havlova@nemlib.cz - dětská psychologická i psychiatrická ambulance</p>
<p>Detox Liberec Psychiatrické oddělení, Nemocnice Liberec, Husova 10 460 63 Liberec 1, 485 312 229 www.nemlib.cz</p>	<p>K-centrum Liberec kc.liberec@mostknadeji.cz vedoucí: Bc. Jiří Simeth - klienti nad 15 let!</p>	<p>Dětský diagnostický ústav Liberec U opatrovny 444/3, 460 01 Liberec 4 485 341 102 skola@ddu-liberec.cz, www.ddu-liberec.cz</p>
<p>Člověk v tísní, o.p.s. (Programy soc. integrace) http://www.clovekvtisni.cz/cs/socialni-prace</p>	<p>Linka bezpečí dětí a mládeže 800 155 555</p>	<p>Městská policie tel.: 974 467 200</p>
<p>Maják, o.p.s. Konopná 776, 460 14 Liberec 14 www.majakops.cz</p>	<p>Poradna Bílého Kruhu Bezpečí, Liberec Palachova 504/7, 460 10 Liberec 1 bkb.liberec@bkb.cz</p>	<p>bezplatná nonstop telefonická linka 116 000 - linka pomoci pro pedagogy/ rodiče/žáky</p>

Příloha k MPP č. 9: **VOLNOČASOVÉ AKTIVITY - VE ŠKOLE / MIMO ŠKOLU**

VOLNOČASOVÉ AKTIVITY - ŠKOLA

Zájmové kroužky:

Keramický kroužek 1.-5.třída

Turistický kroužek 1.-5.třída

Stolní hry všeho druhu 4.-5.třída

Kroužek zábavné logiky 1.-4.třída

Sportovní kroužek 1.-5.třída

Kroužek KIN Ballu 5.-9. třída

Zdravotní tělocvik 1.-9.třída

Kroužek juda 1.-9.třída

Tvořivé ruce 1.-4.třída

Basketbal 1.-5.třída

Zdravé pískání (hra na flétnu) 1.- 5.třída

Čtenářský klub 3. – 5. třída

Klub zábavné logiky a deskových her 5.-9. třída

Společenský klub 6. – 9. třída

Klub zábavné logiky a legorobotiky 3. – 9. třída

Kouzla a čáry 1.-5.třída

VOLNOČASOVÉ AKTIVITY - VE ŠKOLE, MIMOŠKOLNÍ ORGANIZACE

Kroužky společnosti Věda nás baví – nejsou organizovány školou

Věda nás baví 2.-5. třída

Kroužky společnosti Musictime – nejsou organizovány školou

kytara

klavír

flétna

moderní tanec

Florbal

Papíroví modeláři

Kroužek pořádaný Krav Maga Systém – není organizován školou

Kroužek sebeobrany

VOLNOČASOVÉ AKTIVITY – LIBEREC

DDM Větrník - <http://www.ddmliberec.cz/krouzky>

Komunitní středisko KONTAKT Liberec, p. o. - <http://www.ksk-liberec.cz/nase-cinnosti/narodnostni-mensiny/volnocasove-aktivity-pro-deti/>

Centrum volného času Arabela: <http://centrum-arabela.webnode.cz/>

V-klub: <http://www.ddmliberec.cz/v-klub>

Musictime: <http://www.musictime.cz/>

Maják, o.p.s.: NZDM Zapes: <http://www.majakops.cz/>

Středisko volného času Narnie: <http://www.svc-narnie.cz/>

YMCA Liberec: <http://bastl1.rss.tul.cz/obsah/prehled-cinnosti>

Dětská televize Liberec: <http://www.dtv-liberec.cz/>

Příloha k MPP č. 10: SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY, HER A FILMOTÉKY K TÉMATU PRIMÁRNÍ PREVENCE, RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ atd.

SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY

název	autor	nakladatelství
Aktuální trendy ve výchovném poradenství - sborník příspěvků		TUL
Bedekr sociálním znevýhodněním pro učitele základní školy-CD		
Děti potřebují hranice	Rogge J.-U.	Portál
Emoční inteligence dítěte a její rozvoj	Shapiro L. E.	Portál
Gender v práci se školními dětmi-CD	Janošová P.	TUL
Homofobie v žákovských kolektivech	Smetáčková I, Braun R.	Úřad vlády ČR
Hry a aktivity pro zkoumání emocí	Rogers V.	
Integrativní speciální pedagogika	Michalová Z.	TUL
Jak na šikanu	Říčan P.	Grada
Jak ochránit děti před pornografií na internetu	Muller M.	
Jak přežít s hyperaktivitou a poruchami pozornosti	Taylor J. F.	Portál
Komunikace a vzájemné porozumění - kopie	?	Grada
Komunikace s rodiči problémových žáků-CD	Krejčová L.	TUL
Kyberšikana	Rogers V.	
Kyberšikana a její prevence- příručka pro učitele	Člověk v tísni	
Manuál prožitkové pedagogiky	Naar D., Slejšková E. ad.	Zajímavé učení
Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních		MŠMT
Metodické doporučení k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních		MŠMT
Nesoustředěné a neklidné dítě	Rieřová S. F.	Portál
Netradiční role učitele	Lazarová B.	Paido
Nová cesta k léčbě šikany	Kolář M.	Portál
Poruchy pozornosti a hyperaktivita	Munden A., Arcelus J.	
Poruchy příjmu potravy - manuál pro pedagogy	Krč D. F., Marádová E.	Výzkumný ústav pedagogický
Posílení rodiny	Berg I. K.	Portál

Prevence rizikového chování dětí a mládeže aneb Jak prožít šťastné dětství- intreraktivní učebnice		Nadace České pojišťovny
Příručka pro genderově citlivé výchovné poradenství	Smetáčková I.	
Psychologie pro učitele - kopie	Čáp J.	SPN
Psychologie ve školní praxi	Fontana D.	Portál
Psychologie využití her a technik při práci se skupinou - kopie	Šik V.	UJEP
Respektovat a být respektován	Kopřiva P., Nováčková J.	Spirála
Řešení problémových a krizových situací-CD		TUL
Řešení šikany-CD		TUL
Speciální pedagogika 1. díl	Michalová Z.	TUL
Speciální pedagogika 2. díl	Michalová Z.	TUL
Spektrum poruch příjmu potravy	Papežová H.	Grada Publishing
Šikana a vyčleňování žáků na základní škole	Janošová P.	TUL
Škola a děti vystavené domácímu násilí - manuál pro učitele	Hronová M. ad.	Rosa
Školní metodik prevence - soubor materiálů	Tyšer J.	Hněvín
Třídnické hodiny	Dubec M.	Projekt Odyssea
Učíme se spolupráci spoluprací	Kasíková H.	
Základy speciálně pedagogické diagnostiky a poradenství	Michalová Z., Hainová H.	TUL
Žákovské projekty	Hazlbauer T.	Gemini
Žákovský parlament I.	Hazlbauer T.	Gemini
Žákovský parlament II.	Hazlbauer T.	Gemini
Žákovský parlament III.	Hazlbauer T.	Gemini

SEZNAM HER

název	autor	nakladatelství
1000 bláznivých her - kopie (E. Slo)	Günther T.	Nava
Cesta labyrintem města - hra	Prev-Centrum s.r.o.	
Dobrodružné hry a cvičení v přírodě	Neuman J.	Portál
Hra - Blackout		
Hra - Koruna		Zajímavé učení
Hra - Kreativci		Zajímavé učení
Hra - Křížovka		Zajímavé učení
Hra - Limeriky		Zajímavé učení
Hra - Matematický průzkum		Zajímavé učení
Hra - Najdi vždy 3 spolužáky		
Hra - Námořní bitva		Zajímavé učení
Hra - Pointilismus		Zajímavé učení
Hra - Pumpopáček		Zajímavé učení
Hra - Zoom		
Hra-Losovátka- pomůcka pro hry		Zajímavé učení
Hry - ledolamková trojka (Řvaní, Smyce, Neexistující zvířata)		Zajímavé učení
Hry - sborník - kopie z několika knih (E. Slo)		
Hry - Týmové úkoly+pomůcky(Plachta, Bludiště, Lávová řeka)		Zajímavé učení
Hry pro rozvoj emocí a komunikace	Zelinová M.	Portál
Hry pro rozvoj zdravé osobnosti	Šimanovský Z., Šimanovská B.	Portál
Hry s hudbou a techniky muzikoterapie	Šimanovský Z.	Portál
Práce s hrou pro profesionály	Činčera J.	Grada
Receptář her - kopie (E.Slo)	Chour J.	Portál
Třída plná pohody - 162 her...	Smith Ch. A.	Portál

SEZNAM - FILMOTÉKA

název
Mezi námi
Mezi nimi
Mezi stěny
My děti ze stanice zoo
Na hraně
www.seznamtesebezpecne.cz – krátké filmy Křečci v síti
www.seznamtesebezpecne.cz – filmy Seznam se bezpečně 1-3

WEBOVÉ ZDROJE

viz Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, Čj: MSMT-21291/2010-28,
přílohy - odkazy a literatura

www.hranostaj.cz - sbírka her

www.varianty.cz – Člověk v tísni, vzdělávací program

Příloha MPP č. 11: **ZAČLENĚNÍ TÉMAT PRIMÁRNÍ PREVENCE DO ŠVP ŠKOLY DLE TÉMATU A ROČNÍKU**

	I. stupeň				
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
ZÁŠKOLÁCTVÍ	- seznámení se školním řádem - docházka, omlouvání absence	- seznámení se školním řádem – docházka, omlouvání absence	- seznámení se školním řádem – docházka, omlouvání absence	- seznámení se školním řádem – docházka, omlouvání absence	- seznámení se školním řádem – docházka, omlouvání absence
ŠIKANA / AGRESE	Prv- komunitní kruh, hry na seznámení kolektivu	PRV - chrání věci své a spolužáků	PRV - obezřetné chování při setkání s neznámými lidmi	VL - základní lidská práva KV - vše jako výše	PŘ - slušné chování mezi lidmi PŘ - kyberšikana VL - protiprávní jednání KV - vše jako výše
RIZIKOVÉ SPORTY / DOPRAVA	PRV - silniční provoz, chodec	PRV - dopravní značky, chodec	PRV - bezpečné chování v silničním provozu, v dopravních prostředcích	VL - pravidla silničního provozu a slušné chování v MHD KV - vše jako výše	PŘ - bezpečné chování v silničním provozu VL - pravidla pro chodce a cyklisty, chování v MHD, letecká doprava KV - vše jako výše
RASISMUS/ XENOFOBIE	Prv- léto, prázdniny u moře, nový žák	PRV - tolerance k přirozeným odlišnostem lidí	PRV - tolerance k přirozeným odlišnostem lidí	VL - základní lidská práva KV - vše jako výše	PŘ - slušné chování mezi lidmi VL - 2. světová válka KV - vše jako výše
SEKTY			PRV - obezřetné chování při setkání s neznámými lidmi		
ADIKTOLOGIE			PRV - obezřetné chování při setkání s neznámými lidmi		PŘ - návykové látky, hrací automaty KV - vše jako výše
SEXUÁLNÍ RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ	Prv- naše město, cizí lidé				PŘ - partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy (HIV, AIDS) KV - vše jako výše
TÝRÁNÍ A ZNEUŽÍVÁNÍ		PRV-obezřetné chování při setkávání s cizími lidmi	PRV - obezřetné chování při setkání s neznámými lidmi	VL - základní lidská práva KV - vše jako výše	

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY	PRV - osobní hygiena PRV - zdravé a nezdravé činnosti a potraviny POV- správná hygiena PČ - zásady bezpečnosti a hygieny práce	POV-správná hygiena PRV-zdravá strava, zdravý životní styl VV- zásady bezpečnosti a hygieny práce	PRV - základní hygienické a zdravotně preventivní návyky POV- správná hygiena PČ - zásady bezpečnosti a hygieny práce	INF - hygiena práce na PC POV- kondiční a korektivní cvičení PČ/VV - zásady bezpečnosti a hygieny práce KV - vše jako výše	PŘ - zdravý životní styl POV- kondiční a korektivní cvičení PČ - zásady bezpečnosti a hygieny práce KV - vše jako výše
II. stupeň					
	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
ZÁŠKOLÁCTVÍ	- seznámení se školním řádem – docházka, omlouvání absence OV - školní řád, život ve škole	- seznámení se školním řádem – docházka, omlouvání absence OV - porušování práv a předpisů, protiprávní jednání, trestní postížitelnost OV - volný čas, denní režim	- seznámení se školním řádem – docházka, omlouvání absence AJ - škola a školní pravidla	- seznámení se školním řádem – docházka, omlouvání absence	
ŠIKANA / AGRESE	TV - agrese, základní olympijské myšlenky OV - vztahy ve skupině, pravidla soužití INF - Kyberšikana	TV - olympijské myšlenky OV - lidská práva a jejich poškozování, diskriminace, šikana OV - porušování práv a předpisů, protiprávní jednání, trestní postížitelnost	TV - olympijské myšlenky AJ - problémy a jejich řešení	TV - olympijské myšlenky PČ - práva a povinnosti zaměstnanců/ zaměstnavatelů	
RIZIKOVÉ SPORTY / DOPRAVA	AJ - sporty OV - bezpečnost v dopravě	TV - bezpečné chování na sportovištích, v přírodě, silničním provozu OV - porušování práv a předpisů	TV - bezpečné chování na sportovištích, v přírodě, silničním provozu	NJ - sport, zdravé aktivity TV - bezpečné chování na sportovištích, v přírodě, silničním provozu	
RASISMUS/ XENOFOBIE	Z - životní styl a životní podmínky v Africe TV - základní olympijské myšlenky	Z - životní styl a životní podmínky v Austrálii a Oceánii, Americe, Asii TV - olympijské myšlenky OV - národnostní menšiny, nacionalismus, rasová nesnášenlivost NJ - realie, německy mluvící země	Z - životní styl a životní podmínky v Evropě, rasy jednotlivých světadílů TV - olympijské myšlenky OV - stereotypy v posuzování druhých PŘ - člověk - rasy D - boj proti otroctví	D - holocaust TV - olympijské myšlenky OV - soužití s národnostními menšinami, různými rasami, soužití různých sociálních skupin	
SEKTY	D - křesťanství, judaismus	D - křesťanství		OV - světová náboženství, sekty, náboženský extremismus	
ADIKTOLOGIE	VZ-alkoholismus, tabakismus	OV - porušování práv a předpisů, protiprávní jednání, trestní postížitelnost	OV - alkohol, drogy, kouření a jiné druhy závislostí PŘ - dýchací soustava – vliv kouření na dýchací soustavu -trávicí soustava - cirhóza jater, nervová soustava -	CH - alkohol, návykové látky TV - návykové látky	

			návykové látky	
SEXUÁLNÍ RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ		TV - sexuální dospívání*	PŘ - sexuální dospívání, prevence pohlavních chorob	VZ-sexuální úchytky v chování
TÝRÁNÍ A ZNEUŽÍVÁNÍ		OV - lidská práva a jejich poškození OV - porušování práv a předpisů, protiprávní jednání, trestní postizitelnost		
PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY	AJ - zdraví a nemoci, stravování TV - význam pohybu pro zdraví, kondiční a korektivní cvičení, správná hygiena TV - složky zdraví, stres* PČ - zásady bezpečnosti a hygieny práce VZ-zásady správné výživy	NJ - zdravé stravování TV - správná hygiena a bezpečnost TV - význam pohybu pro zdraví TV - poruchy příjmu potravy PČ - zásady bezpečnosti a hygieny práce PČ - výběr potravin OV - vliv prostředí na zdraví, složky zdraví, zdravá výživa, zdravý životní styl	PŘ - onemocnění a jejich prevence PŘ - výživa, zdravý životní styl, poruchy příjmu potravy TV - význam pohybu pro zdraví TV - správná hygiena a bezpečnost OV - zdravá výživa a zdravý životní styl	AJ - jídlo a zdravý životní styl AJII - stravování, zdraví NJ - sport, zdravé aktivity CH - cukry, tuky, bílkoviny, zásady zdravé výživy TV - správná hygiena a bezpečnost TV - význam pohybu pro zdraví PČ - zásady bezpečnosti a hygieny práce